

Carlos Ruiz Zafón

De Nevelprins

Vertaald door Nelleke Geel

SIGNATUUR

2015

1

Max zou nooit die verre zomer vergeten toen hij, bijna bij toeval, de magie ontdekte. Het was het jaar 1943 en oorlogsstormen sleurden de wereld onherroepelijk naar de afgrond. Half juni, op Max' dertiende verjaardag, riep zijn vader – een excentrieke horlogemaker en uitvinder van verbluffende, zij het nutteloze apparaten – het gezin bijeen in de woonkamer. Dit zou hun laatste dag zijn in het fraaie appartement hoog boven het oudste gedeelte van de stad, een plek die zijn thuis was geweest zolang als Max zich kon herinneren. Een dodelijke stilte daalde neer op de gezinsleden van de Carvers. Ze keken eerst elkaar aan, en toen de horlogemaker. Hij had die glimlach op zijn gezicht die ze allemaal zo goed kenden, de glimlach die betekende dat hij slecht nieuws had of een van zijn gestoorde ideeën.

‘We gaan verhuizen,’ kondigde hij aan, ‘naar een strandhuis in een stadje aan de kust. We gaan de stad uit en naar een plek ver weg van de oorlog.’

Max slikte en stak toen een timide hand op in protest. De andere gezinsleden vielen hem bij, maar de horlogemaker wuifde al hun bezwaren weg. Hij was nu helemaal in zijn element en met militaire precisie legde hij zijn plan aan hen voor. Er zou niet op de beslissing worden teruggekomen: de volgende ochtend bij het krieken van de dag zouden ze vertrekken en nu moesten ze hun meest geliefde bezittingen inpakken en zich voorbereiden op de lange reis naar hun nieuwe huis.

Eigenlijk was de familie niet helemáál verbaasd over het nieuws. Ze vermoedden allemaal dat het idee om de stad te verlaten voor een betere plek al een tijdje door het hoofd van Maximiliaan Carver spookte; iedereen, behalve zijn zoon Max. Voor hem voelde het nieuws alsof een dolgedraaide stoomtrein zich in een porseleinwinkel boorde. Zijn brein hield op te functioneren, zijn mond zakte open en zijn ogen kregen een starende blik. Terwijl hij daar stond, als in een trance, schoot de verschrikkelijke zekerheid als een lichtflits door hem heen. Zijn hele wereld – zijn vrienden op school, iedereen met wie hij omging, zelfs de winkel op de hoek waar hij zijn stripboeken kocht – zou voor altijd verdwijnen.

Terwijl de andere gezinsleden gelaten wegliepen om hun spullen te gaan pakken, bleef Max onbeweeglijk naar zijn vader staren. De horlogemaker knielde voor zijn zoon en legde zacht zijn handen op diens schouders. De uitdrukking op Max' gezicht sprak boekdelen.

‘Nu lijkt het je het einde van de wereld, Max. Maar ik beloof je dat je de plek waar we heen gaan, prettig zult vinden. En je zult nieuwe vrienden maken, let maar op.’

‘Is het vanwege de oorlog?’ vroeg Max. ‘Moeten we daarom weg?’

Een schaduw van droefheid gleed over het gezicht van zijn vader. Alle voortvarendheid en overtuiging van zijn eerdere toespraakje waren weg en even dacht Max dat zijn vader misschien nog wel het meest bang was om te vertrekken. Als hij had gedaan alsof hij opgewonden was over de verhuizing, dan was dat alleen maar omdat dat het beste was voor het gezin. Het betekende dat er geen andere optie was.

‘Het gaat niet goed, hè?’ vroeg Max.

‘Het wordt ongetwijfeld beter en we komen terug. Ik beloof het.’

Maximiliaan Carver omhelsde zijn zoon en glim-

lachte geheimzinnig, en trok toen een voorwerp uit de zak van zijn jasje en legde het in Max' handen. Het was een glimmend ovaal aan een ketting. Een zakhorloge.

'Ik heb het speciaal voor jou gemaakt. Gefeliciteerd met je verjaardag, Max.'

Max opende het zilveren horloge. De uren op de wijzerplaat werden aangeduid door wassende en afnemende manen, en de wijzers waren zonnestrallen die uitwaaierden vanuit het midden van de wijzerplaat. Op de horlogekast stond in sierlijke letters 'De tijdmachine van Max'.

Even wenste Max dat zijn vaders laatste uitvinding de tijd werkelijk kon doen stilstaan. Maar toen hij zijn ogen opsloeg en door het raam keek, scheen het hem toe alsof het daglicht zich al terugtrok en de eindeloze stad van torenspitsen en koepels, van schoorstenen die webben van rook weefden over loodgrijze hemels, reeds vervaagde.

Jaren later, toen hij zich deze scène voor de geest haalde – van zijn familie die heen en weer sjouwde met spullen en koffers, terwijl hij in een hoekje zat met het horloge dat zijn vader hem had gegeven, stevig in zijn hand geklemd – besepte Max dat dit de dag was dat hij zijn kindertijd voorgoed achter zich liet.

Die nacht deed Max geen oog dicht. Terwijl de anderen sliepen, lag hij wakker en zag op tegen de komst van de dageraad als hij het kleine universum dat hij voor zichzelf door de jaren heen had gecreëerd, vaarwel zou moeten zeggen. De uren kropen stilletjes voorbij terwijl hij languit op zijn bed lag, zijn blik verloren in de blauwe

schaduw die over het plafond van zijn kamer danste, alsof hij er een orakel in verwachtte te vinden dat zijn lot kon voorspellen; in zijn hand koesterde hij het horloge dat zijn vader voor hem had gemaakt. De manen op de wijzerplaat glinsterden in de nachtelijke duisternis – misschien hadden zij het antwoord op alle vragen die Max die middag aan zichzelf was begonnen te stellen.

Eindelijk gleed een eerste streep rood licht langs de horizon. Max sprong uit bed en liep naar beneden, naar de woonkamer. Zijn vader zat behaaglijk in een stoel, volledig aangekleed, en las een boek bij het licht van een olielamp. Max was niet de enige die een doorwaakte nacht had gehad. De horlogemaker glimlachte naar hem en sloot het boek.

‘Wat lees je?’ vroeg Max, wijzend op het dikke boek.

‘Het is een boek over Copernicus. Ik neem aan dat je weet wie Copernicus is?’ vroeg meneer Carver.

‘Ik zit op school,’ antwoordde Max.

Zijn vader behandelde hem af en toe nog alsof hij een klein kind was.

‘En wat weet je van hem?’ drong zijn vader aan.

‘Hij ontdekte dat de aarde om de zon draait en niet andersom.’

‘Niet slecht. En weet je wat dat betekende?’

‘Problemen,’ antwoordde Max.

De horlogemaker grinnikte en stak hem het dikke boek toe.

‘Hier. Voor jou. Lees het maar.’

Max inspecteerde het geheimzinnige, in leer gebonden boek. Het zag eruit alsof het duizend jaar oud was en mogelijk de geest bevatte van een of ander eeuwenoude genius, gevangen tussen de pagina's vanwege een banvloek.

‘Wel dan,’ maakte zijn vader een abrupt einde aan het gesprek, ‘wie gaat je zussen wakker maken?’

Zonder van het boek op te kijken schudde Max zijn hoofd om aan te geven dat hij zijn vader de eer liet om zijn twee zussen – Alicia van vijftien en Irina van acht – uit hun bed te sleuren.

Terwijl zijn vader wegliep om het reveille te blazen voor de hele familie, maakte Max het zich gemakkelijk in de leunstoel, sloeg het boek open en begon te lezen. Hij verloor zich in woorden en beelden die zijn geest opriep en voor even vergat hij dat ze zouden vertrekken en vloog hij tussen sterren en planeten. Maar toen hij opkeek, zag hij zijn moeder naast hem staan met tranen in haar ogen.

‘Jij en je zussen zijn in dit huis geboren,’ mompelde ze.

‘We komen weer terug,’ zei hij, zijn vaders woorden herhalend. ‘Je zult het zien.’

Zijn moeder glimlachte naar hem en kustte hem op zijn voorhoofd.

‘Zolang jullie bij me zijn, maakt het me niet uit waar we naartoe gaan,’ zei ze. Zijn moeder leek altijd zijn gedachten te lezen.

Een halfuur later stapte de hele familie voor de laatste maal over de drempel van de voordeur, op weg naar een nieuw leven. De zomer was begonnen.

Max had weleens in een van de boeken van zijn vader gelezen dat sommige beelden uit de kindertijd als foto's in het album van de geest gegrift blijven staan, als scènes waar je altijd weer naar terug kunt keren, ongeacht hoeveel tijd er verstrijkt. Max begreep de betekenis van die woorden toen hij voor het eerst de zee zag. Ze waren al meer dan drie uur onderweg geweest in de trein, toen

er plotseling, nadat ze een tunnel uit reden, een oneindige oppervlakte van ijl licht voor zijn ogen opdoemde, en het elektrische blauw van de glinsterende zee in de middagzon zich hechtte aan zijn netvlies als een bovennatuurlijke verschijning. Het asgrijze licht dat permanent over de oude stad had gelegen, was nu al een verre herinnering. Het leek net alsof hij de wereld zijn hele leven door een zwart-witlens had bekeken en die wereld nu ineens tot leven kwam in volle, heldere kleuren die hij bijna kon aanraken. De trein zette zijn weg op slechts een paar meter van de zee voort en Max leunde uit het raampje en voelde voor de allereerste keer in zijn leven de aanraking van zoute wind op zijn huid. Hij keek om naar zijn vader die hem vanaf de andere kant van de treinwagon gadesloeg met zijn geheimzinnige glimlach en die knikte op een vraag die Max nog niet eens had gesteld. Op dat moment beloofde Max zichzelf dat wát het eindpunt van de reis ook mocht zijn, wát de naam ook mocht zijn van het station waar de trein hen naartoe bracht, hij zou nooit meer ergens wonen waar hij niet elke ochtend wakker werd om datzelfde verblindend blauwe licht te zien dat naar de hemel opsteeg als in een soort magisch, transparant waas.

Terwijl Max op het perron stond te kijken hoe de trein wegreed te midden van wolken stoom, liet meneer Carver zijn gezin een paar minuten met de koffers achter voor het kantoor van de stationschef om te onderhandelen over een redelijke prijs voor het vervoer van bagage, personen en alle parafernalia naar hun eindbestemming. Max' eer-

ste indruk van het stadje, te oordelen naar het station en de paar huizen die hij kon zien, met hun daken die verlegen boven de boomtoppen uit piepten, was dat het eruitzag als zo'n minidorp dat je kreeg bij treinsetjes, waar imaginaire bewoners het gevaar liepen van de rand van de tafel te vallen als ze te ver afdwaalden. Hij was druk bezig met het bestuderen van deze variatie op Copernicus' theorie van het universum, toen zijn moeders stem hem uit zijn kosmische dagdroom haalde.

'En, Max? Geslaagd of gezakt?'

'Het is nog te vroeg om te oordelen,' antwoordde Max. 'Het lijkt een maquette. Zoals in de etalages van speelgoedwinkels.'

'Misschien is het dat wel,' glimlachte zijn moeder. Als ze glimlachte zag Max in haar gezicht een zweem van zijn zusje Irina.

'Maar zeg dat maar niet tegen je vader,' ging ze verder. 'Daar komt hij.'

Maximiliaan Carver kwam terug in het gezelschap van twee uit de kluiten gewassen kruiers, gehuld in overals vol vetvlekken, roet en andere, niet nader te identificeren substanties. Beiden droegen een weelderige snor en een matrozenpet, alsof dat hun beroepsuniform was.

'Dit zijn Robin en Philip,' verklaarde de horlogemaker. 'Robin neemt de koffers mee en Philip ons. Akkoord?'

Het was Max niet duidelijk wie Philip was en wie Robin en hij vroeg zich of ze het zelf wel wisten. Zonder goedkeuring van de familie af te wachten liepen de twee mannetjesputters op de berg bagage af en tilden met gemak de zwaarste koffer op zonder een spier te vertrekken. Max haalde zijn horloge tevoorschijn en keek op de wijzerplaat met de maantjes. De oude stationsklok gaf halfeen aan.

'Die stationsklok loopt niet goed,' mompelde hij.

'Zie je nou?' antwoordde zijn vader opgewonden. 'We

zijn er nog maar net en er ligt al werk voor ons in het verschiet.'

Om de lippen van zijn moeder speelde een vaag glimlachje, zoals altijd als haar echtgenoot een van zijn uitbarstingen van glunderend optimisme had. Toch las Max in haar ogen een schaduw van droefheid, een speciaal licht waardoor hij er van jongs af aan van overtuigd was dat zijn moeder gebeurtenissen in de toekomst kon voorzien waar de rest van hen niet eens over zou dromen.

'Het komt allemaal goed, mama,' zei Max en hij voelde zich een idioot zodra hij de woorden had uitgesproken.

Zijn moeder aaide over zijn wang.

'Natuurlijk, Max. Alles zal goed komen.'

Plotseling wist Max heel zeker dat er iemand naar hem keek. Hij draaide zich snel om en zag een grote kat naar hem staren door de spijlen voor een van de stationsramen. De kat knipperde met zijn ogen en met een sprong die blijk gaf van een onvermoede lenigheid in een beest van die afmeting, kat of geen kat, liep hij op Irina af en wreef zijn flank tegen de blanke enkels van Max' zusje, zachtjes mauwend. Zijn zusje knielde om het dier te aaien en nam het toen in haar armen. De kat liet zich lui aaien en likte voorzichtig de vingers van het meisje. Irina glimlachte verrukt en met het dier wiegend in haar armen liep ze naar de anderen toe.

'We zijn er net en jij hebt alweer een of ander vies beest opgepakt. Wie weet wat hij niet allemaal heeft,' bitste Alicia geërgerd.

'Het is geen vies beest. Het is een kat en hij is in de steek gelaten,' kaatste Irina terug. 'Mam?'

'Irina, we zijn nog niet eens thuis,' begon haar moeder.

Het meisje trok een meelijwekkend gezicht en de kat deed daar met een zacht, verleidelijk mauwtje nog eens een schepje bovenop.

'Hij kan toch in de tuin. Alsjeblieft ...'

Alicia rolde met haar ogen. Max keek naar zijn oudere zus. Ze had haar mond niet opengedaan sinds ze uit de stad waren vertrokken; haar uitdrukking was ondoordringbaar geweest en haar blik leek ergens verloren in de verte. Als er iemand niet heel verrukt was geweest bij het vooruitzicht van een nieuw leven, was het Alicia wel. Max kwam in de verleiding een grapje te maken over Hare Hoogheid de IJsprinses, maar besloot het niet te doen. Iets in hem zei hem dat zijn zus veel meer in de stad had achtergelaten dan hij zich mogelijkwijs kon voorstellen.

‘Het is een dikke, vieze kat,’ ging Alicia verder. ‘Wil je haar echt weer haar zin geven?’

Irina wierp haar zus een bijtende blik toe die een oorlogsverklaring beloofde tenzij ze nú haar mond hield. Alicia hield haar blik een paar seconden vast en draaide zich toen met een zucht van woede om en liep weg, naar de kruiers die de bagage in een pick-up aan het laden waren. Onderweg passeerde ze haar vader, aan wie haar rood aangelopen gezicht niet ontging.

‘Nou al ruzie?’ vroeg Maximiliaan Carver. ‘Wat is er aan de hand?’

Irina liet de kat aan haar vader zien. De kat spinde lief. Irina, die nooit een krimp gaf tegenover een meerdere, begon haar zaak te bepleiten met een halsstarrige kop-pigheid die ze blijkbaar had geërfd van haar vader.

‘Hij is alleen en in de steek gelaten. We kunnen hem hier niet achterlaten. Mogen we hem meenemen? Hij kan in de tuin wonen en ik zal voor hem zorgen. Ik be-loof het,’ zei Irina met over elkaar tuimelende woorden.

De horlogemaker keek stomverbaasd naar de kat en toen naar zijn echtgenote.

‘Je zegt altijd dat de zorg voor een dier iemand verantwoordelijkheidsgevoel geeft,’ voegde Irina er nog aan toe.

‘Heb ik dat ooit gezegd?’

‘Heel vaak. Met precies die woorden.’

‘Ik weet niet wat je moeder ervan zal vinden ...’

‘En wat vind jij ervan, Maximiliaan Carver?’ kaatste zijn vrouw terug, met een glimlach die duidelijk maakte dat ze er schik in had haar echtgenoot met het dilemma op te zadelen.

‘Nou eh ... Dan zouden we hem naar de dierenarts moeten brengen en bovendien ...’

‘Alsjeblieueieft ...’ bedelde Irina.

De horlogemaker en zijn vrouw wisselden een blik van verstandhouding.

‘Ach, waarom niet?’ concludeerde Maximiliaan Carver, niet bij machte om de zomer te beginnen met een familieconflict. ‘Maar jij zorgt voor hem, afgesproken?’

Irina’s gezicht klaarde op. De pupillen van de kat vernauwden zich tot zwarte puntjes in het heldere goud van zijn ogen.

‘Kom! We gaan! De bagage is ingeladen,’ zei de horlogemaker.

Irina rende met de kat in haar armen naar de pick-ups. De kat die met zijn kop tegen de schouder van het meisje leunde, hield zijn uitdagende blik strak op Max gericht.

Het dier wachtte op ons, dacht Max.

‘Blijf daar niet zo verbouwereerd staan, Max. Kom op,’ drong zijn vader aan, die hand in hand met zijn vrouw naar de pick-ups liep.

Max volgde ze onwillig.

Iets maakte dat hij zich omdraaide om opnieuw naar de zwart geworden wijzerplaat van de stationsklok te kijken. Hij bestudeerde haar zorgvuldig. Er klopte iets niet. Max herinnerde zich heel goed dat de klok bij aankomst op het station precies een halfuur na twaalven aangaf. Nu gaven de wijzers tien voor twaalf aan.

‘Max!’ klonk de stem van zijn vader, die al was ingestapt. ‘We gaan!’

‘Ik kom al,’ mompelde Max bij zichzelf, zonder zijn blik van de wijzerplaat af te wenden.

De klok was niet kapot, hij werkte perfect. Met één eigenaardigheid: hij liep terug.